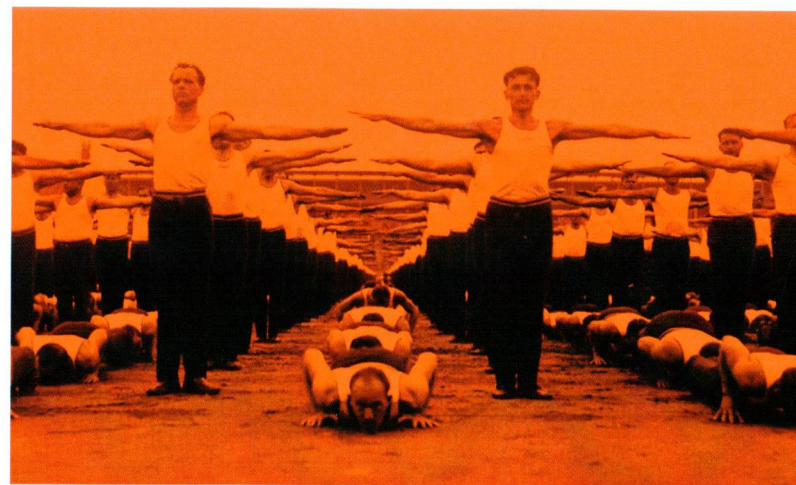

František Pecháček byl sokolský cvičitel a vychovatel, ve 30. letech také organizátor letních táborů a zimních kurzů pro mládež. Je také autorem několika odborných prací z oboru tělesné výchovy. Podle vyprávění pamětníků byl krásný tělem a vznešený duchem. Právě jeho sokolské tělo se stalo předlohou pro řadu výtvarných prací. Stál modelem akademickému sochaři Kodetovi pro sochu sokolského borce, akademický sochař Šejnost si Pecháčka vybral jako živou předlohu k přebornické medaili ČOS a výtvarník Španiel na jubilejní svatováclavský dukát. V roce 1907 založil v rodné Záhornici sokolskou jednotu. Po 1. světové válce vstoupil do československé armády, stal se poddůstojníkem a vedl školu pro výcvik tělesné zdatnosti armády. Současně byl i cvičitelem karlínského Sokola. Stal se členem závodního družstva Československé obce sokolské, s nímž dosáhl řady mezinárodních úspěchů. Po odchodu z armády se stal záhy cvičitelem a později i vedoucím stálých škol obce sokolské v Tyršově domě. Mezi vůbec nejvýznamnější Pecháčkovy počiny patří autorství několika hromadných skladeb pro muže, mezi nimiž se nejvíce vyjímá vítězná skladba na mezinárodní gymnastické soutěži v Paříži v roce 1937 a sletová skladba nazvaná Prísaha republiky uvedená na X. všesokolském sletu v Praze jen dva měsíce před mnichovským diktátem. Na plochu strahovského stadionu tehdy za zvuku Sukova pochodu V nový život vstoupilo 30.000 mužů aby zacvičilo Pecháčkova prostná. Zdaleka však nešlo jen o cvičení, ale o sugestivní výraz odhodlání národa bránit svoji vlast a demokracii. Celé cvičení bylo zakončeno chórovým zpěvem s přísahou republiky „Stojíme pevně, připraveni s novou silou za lepší příští své drahé vlasti i bojovat.“ Hned na počátku druhé světové války se František Pecháček zapojil do protinacistického odboje. Stal se zemským velitelem sokolské odbojové organizace Jindra. V době nasazení čs. parašutistů do protektorátu za účelem odstranění Heydricha organizoval pomoc parašutistům. V bytě Pecháčkových se konaly ilegální schůzky, včetně setkání s parašutisty Gabčíkem a Kubišem. Na základě výpovědi konfidenta byl v roce 1942 zatčen. Spolu s ním zatkl gestapo i jeho manželku a celou rodinu jeho bratra. Příznání na něm bylo za těžkých mučení vymáháno takřka dva roky. V roce 1943 byla jeho manželka umučena v Mauthausenu. Původně se uvádělo, že Pecháček byl později buď zastřelen, anebo zplynován. Podle nových informací byl zavražděn bestiálním způsobem, a to roztrhán psy dozorců. Před svojí popravou měl pronést ke svým spoluvězňům tato slova: „Bratři, vím že jdu na smrt, ale nebojím se jí, protože statečný muž umírá jednou, jen zbabělec stokrát. Nazdar!“ Odkaz na podrobnější článek http://jicinsky.denik.cz/zpravy_region/jicinsko-pechacekfrantisek-sokoloveslet20110214.html Zadání k pomníku

Místo: Vznik: 19.–20. století Vymezení řešeného území Záhornice je obec ve Středočeském kraji, okresu Nymburk, která se rozkládá v dolině na břehu Záhornického potoka, přibližně 19 km severovýchodně od Nymburka a 4,5 km severně od Městce Králové. Jedná se o typickou ulicovou strukturu vesnice, bez přirozeného jádra, jejíž převážná část se rozkládá podél Hlavní ulice, která prochází obcí východo-západním směrem. Návrh polohy pro pomník Františka Pecháčka se nachází na Hlavní ulici v travnaté části před velkostatkem z 30. let 20. století, v jehož bezprostřední blízkosti se nachází významné stavby obce jakými jsou kostel sv. Matouše, budova základní školy a hostinec z Tylů. V blízkosti zamýšleného pomníku jsou umístěny také sochařské realizace v podobě pomníku obětem světových válek a kříž.

Požadavky na řešení: Předmětem je zpracování architektonicko-výtvarného návrhu na pomník připomínající patrně nejvýznamnějšího rodáka obce Záhornice Františka Pecháčka. Cílem je revitalizovat území v bezprostřední blízkosti zamýšleného pomníku a vytvořit zde soudobý výtvarný prvek. Celý návrh by měl být ekonomicky realizovatelný. Výtvarná realizace pomníku by měla obsahovat sokolské a vlastenecké ideály Františka Pecháčka, které prostupovaly jeho životem i smrtí. Předmětem požadavků však není konkrétní naložení s tímto odkazem a nechávají je na volném uvážení autorů.

Průvodní zpráva:

Stěžejním motivem návrhu na pomník Františka Pecháčka je interpretace nejvýraznějšího sokolského a národního fenoménu – všesokolského sletu. Tento rituál je právě se sokolskou organizací bytostně spjatý a zcela ji charakterizuje. Ukázněnost, přísnost, klidná síla a vyrovnané řady jsou typickými znaky sokolských sletů. Ze všech sokolských sletů se pak nejvíce vyjímá X. Slet uskutečněný v době ohrožení Československa v roce 1938 a mezi všemi sletovými skladbami pak ta od Františka Pecháčka, nazvaná „Přísaha republiky“, předvedená více jak 30000 muži na témže sletu. Život a především pak smrt Františka Pecháčka dokazují, že vzletlé ideály Sokola akcentované v Přísaze republiky, nepředstavovaly pouze formální gesto, ale životní program, ovlivňující celý národ.

Ambicí pomníku je symbolickým způsobem ovšem za použití srozumitelných významů ztvárnit fenomén všesokolského sletu, a to prostřednictvím 30 vztyčených kovových žerdí, na jejichž vrcholku je usazen symbolický pták sokol v letu. Na vymezené ploše se tak rozehrává příznačná symetrie vyrovnaných lidských řad sokolských sletů, transformující se až do polohy přísné vojenské uniformity. Snahou je tedy vytvořit účinný vizuální dojem neporaženého/rovného národního vojska. Barevné rozlišení na 3 do sebe zaklesnutá „mužstva“ dohromady skládá připomínku České vlajky jako trvalého symbolu. Kontrastní proporce tenké tyče a masivního odlitku sokola bude způsobovat drobný nahodilý pohyb - přírodní choreografii - spolu s větve stromů a hrou stínů ve svém okolí.

Druhým kompozičním prvkem je levitující deska s písemnou připomínkou osoby Františka Pecháčka a citací závěru chórového zpěvu Přísahy republiky, otiskem loga sokolské organizace a malého státního znaku České republiky.

Umístění pomníku reaguje na situaci v místě a vztahuje se osou položené desky k ose fasády základní školy, jakožto výrazného kompozičního bodu nejbližšího okolí. Skupina cvičících Sokolů pak stojí západně od desky, směrem do hloubky „parčíku“, pro který je pomník určen. Stavební místo je upraveno – terén je srovnán a v ploše okolo pomníku je provedeno souvrství pískového mlatu. Plocha pískového mlatu není jasně tvarově definována a spíše přirozeně přechází do udržovaného trávníku. Jako příprava pro umístění pomníku jsou z místa odstraněny reziduální stavební prvky – podstavec pomníku Antonína Švehly, nepoužívaný sloup nadzemního vedení, náletové dřeviny, prořezání a údržba okolních stromů apod. V rámci stavebních prací na pomníku se předpokládá oprava fasády statku, která je neoddelitelnou součástí místa.

Jednotlivé žerdě jsou rozesety do rastru s úhlem 120° ve vzdálenosti značek pro sokolské koordinované cvičení – 2m. Každá žerd' je samostatně založena na prefabrikované betonové patce do nezámrzné hloubky se zabetonovaným pouzdrům pro zasunutí ocelové tyče. Výška každé žerdi je 4,5m. Žerd' je tvořena svařencem ze 3 prutů – kulatých plných nerezových tyčí průměru 1cm, které jsou směrem nahoru ve výšce 1m a 2m ukončovány tak, aby byla tuhá část přístupná ze země, ale zároveň co nejtenší horní část, která má zajišťovat pohyb sokola. V horní části bude na tyč navařeno rozšíření – kroužek, který slouží jako patka pro osazení skleněného odlitku. Odlitek bude osazen na trvale pružná těsnění. Technologická spára na styku materiálu bude vždy vyplněna utěsněna trvale pružným tmelem. Těsně pod rozšířením je na tyči navařeno očko, které bude sloužit ke slavnostní výzdobě pomníku při zvláštních příležitostech stuhami v barvě trikolory, které na krátkou dobu zdůrazní lehkost a pohyb díla. Slavnostní výzdoba má za cíl připomenout venkovskou, ale i sokolskou tradici slavení památných dnů.

Sokol je tvořen odlítkem barevných skel v barvách mléčná, červená a modrá, tloušťky 30mm a rozpětím křídel 800mm s připraveným otvorem pro osazení na tyč.

Levitující deska je svařenec masivního leštěného nerezového plechu tl. 10mm s laserovým výpalkem textu a symbolů s neprořezaným nerez plechem tl. 20mm a střední nohou z plechu tl. 30mm kotvenou k základu z prostého betonu do nezámrzné hloubky.

Konkrétní dimenze betonových a ocelových prvků byly stanoveny empiricky a budou podrobeny statickému výpočtu se zřetelem na míru možného pohybu skleněného objektu.

POMNÍK FRANTIŠKA PECHÁČKA ZÁHORNICE